

Немченко Т. Б.

кандидат філософських наук, доцент

Немченко Т. А.

асистент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.

Проблематика соціального розвитку трудового потенціалу на сьогодні є актуальною через соціальну депривацію певних груп населення, що призводить до їх виключення з категорії економічно активного населення та втрати, таким чином, частини трудового потенціалу. Водночас, виявлена ситуація посилює соціальну нерівність, знижує відчуття захищеності та довіри у суспільстві, зростання злочинності, зниження культурного та духовного рівня нації, пригнічення загального психоемоційного балансу, що в свою чергу не дозволяє розкрити всі потенційні можливості наявного трудового потенціалу, оскільки не задовольняє базові потреби людини в безпечному, гармонійному, сприятливому середовищі.

Проблематика соціальна депривації розглядалася багатьма вченими. Окрема, на думку Л. Міщик, вона визначається як відхилення від реальних соціальних норм у суспільстві та в різних соціальних спільнотах, які відображають певний ступінь ізоляції індивіда від соціального кола та соціального середовища [1].

Наразі, як свідчить статистика, хоча державні витрати на соціальних захист населення протягом 2010-2019 рр. щороку, окрім 2014 р. зростали (у відсотковому вираженні вони становили близько 25% від загальних видатків держави або ж в середньому 9% від величини ВВП), запланованих коштів, у цій сфері не вистачає навіть на покриття хоча б більшості нагальних потреб. Варто зауважити, що переважна частина витрат Міністерства соціальної політики України формує бюджет споживання, і лише 0,29% від загальної кількості коштів, що були витрачені Міністерством на розвиток [2].

Не дивлячись на те, що на сьогодні діє мережа соціальних програм, покликаних допомогти нужденним категоріям суспільства, постає проблема щодо розширення мережі соціальних закладів, спрямованих допомогти адаптації соціально непристосованих людей до повернення їх до трудового життя та уникнення соціальної депривації окремих категорій населення.

В даному ключі не врегульованою є ситуація з наданням допомоги безпритульним громадянам. Станом на кінець 2019 року в Україні функціонував 91 центр обліку бездомних осіб. Статистика вказує, що найбільші урбаністичні осередки України, де концентрується найбільший потік безпритульних громадян, не забезпечені наявністю достатньої кількості державних закладів щодо надання допомоги особам, що опинилися в критичній ситуації, зокрема, в м. Київ функціонує лише 2 центри, в Київській області – 2 центри, в Одеській області – 3, в Луганській, Тернопільській та Чернігівській областях взагалі не створено закладів вказаного характеру. За 2019 рік надано соціальні послуги 61,6% від загальної кількості осіб, що втратили постійне місце проживання. Зауважимо, що лише 8% від громадян, яким надавалася допомога були забезпечені постійним чи тимчасовим житлом, 10,6% осіб

отримали допомогу щодо відновлення документів, 20% отримали тимчасову реєстрацію [2].

Зважаючи на те, що офіційна статистика наразі не відображає реальної кількості бездомних громадян, звертаємо увагу на посилення негативних наслідків від виявленої проблеми. Ключовими питаннями, що потребують вирішення виступають виявлення якомога більшої кількості бездомних громадян, створення інфраструктури, що дозволить здійснювати їм допомогу, забезпечення працездатних осіб з їх числа робочими місцями, що таким чином спрятиме їх реінтеграції до суспільства, повернення їх до числа трудового потенціалу та зниження таким чином соціальної напруги в суспільстві.

Це стосується і осіб, що звільнилися з місць позбавлення волі. Такі особи потребують уваги не лише зі сторони працівників органів правопорядку, а й соціальних робітників, психологічних служб для відновлення їх в суспільному житті, попередженню повторного скоєння злочинів, що позитивно впливатиме як на соціальний клімат в країні, так і знижуватиме криміногенну обстановку.

Ще одним ключовим проблемним питанням виступає наявність на вулицях безпритульних дітей, а також дітей, що випустилися із закладу інтернатного типу та не змогли у повній мірі соціалізуватися для повноцінного життя в суспільстві, позаяк діти, що виховуються в інтернатних закладах мають проблеми з фізичним та психоемоційним розвитком, соціалізацією, не пристосовані до життя поза межами закладів.

Дослідження підтверджують, що соціально не адаптована дитина не в змозі повноцінно відтворити власний трудовий потенціал, не говорячи про його примноження, а також самостійно створити умови для формування нового покоління, сформувані у власних дітей соціально позитивні навички та вміння, прищепити саме ті ціннісні орієнтири та потреби, що дозволять адаптуватися до швидкозмінних умов зовнішнього середовища й забезпечити розвиток нації та зростання суспільного добробуту, тощо.

Реалізація реформи системи інституційного догляду та виховання дітей передбачає скорочення кількості дітей, що перебували в інтернатних закладах з 1,5% від загальної кількості дітей до 0,5% поступово, починаючи з 2019 р. і завершуючи 2024 роком.

В територіальних громадах, після всебічного моніторингу, мають надаватися послуги щодо психологічної та фінансової допомоги малозабезпеченим сім'ям та сім'ям, що потрапили в складні життєві обставини, збільшення кількості патронатних сімей, створення можливості для соціалізації дітей з особливими потребами. І лише після налагодження ефективної діяльності державних служб мали проводитися скорочення кількості закладів, де перебувають на утриманні діти.

Однак, статистичні дані свідчать, що очікуване стрімке зростання кількості усиновлених дітей, альтернативних закладів, де здійснювалося б виховання дітей, які потребують соціального захисту, а також росту кількості дітей-інвалідів у закладах освіти не відбулося. Відповідно, змінилися умови прийому до закладів інтернатного типу у бік зниження кількості вихованців, а неблагополучним сім'ям не приділяється достатньо уваги, що провокує не лише соціальну деградацію майбутніх поколінь, а й стимулює у майбутньому загострення криміногенної ситуації, зростання чисельності осіб з нарко- та алкогольною залежностями [2].

Зауважимо, що виникає протиріччя, між недосконалістю інтернатної системи, нестачею у держави коштів на реалізацію необхідних заходів, складністю психологічних та емоційних умов перебування дітей в означених установах, труднощами їх подальшої соціалізації, а також неможливістю їх повноцінного виховання та задоволення базових потреб в сім'ях. І забезпечити право дітей на задоволення потреб, реалізацію власних потенцій, зростання в максимально сприятливій соціальній, духовній, культурній атмосфері має держава за рахунок удосконалення системи допомоги малозабезпеченим сім'ям, виявлення сімей, що потрапили в скрутне становище, проведення соціальними робітниками роботи з неблагополучними родинами, створення в територіальних громадах осередків, де буде відбуватися розвиток дитячого потенціалу, культивування в громадах поширення високих культурних, моральних та духовних цінностей, тощо.

Зазначене свідчить про значні проблеми щодо функціонування системи соціального захисту незахищених верств населення, а відповідно не використання частини трудового потенціалу внаслідок проблем, що перешкоджають повноцінній реалізації громадян як членів суспільства.

Література:

1. Міщик Л. І. Теорія і практика професійної підготовки соціального педагога: монографія. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2011. 116 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України: веб сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 18.04.2021 р.).

Смутчак З. В.

доктор економічних наук, доцент
Льотна академія Національного авіаційного університету

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МЕНЕДЖЕРА В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні менеджери різних ланок управління в організаціях стикаються із завданнями підвищення ефективності діяльності за умов кризи, впровадження змін і перетворень, і все це на тлі різкого прискорення темпів ділового життя. За таких умов значення емоційного інтелекту і емоційного лідерства стрімко зростає, оскільки всі вказані процеси пов'язані з колосальною кількістю як позитивних, так і негативних емоцій. Уміння скеровувати їх в потрібний напрямок, викликати у людей довіру, натхнення і ентузіазм за цих умов перетворюється і на реальну конкурентну перевагу самого лідера і очолюваної ним організації.

Емоційний інтелект – це здатність розуміти та керувати власними емоціями, а також розуміти емоції інших людей.

Головною рисою цієї навички є вміння контролювати свої емоції і видавати те, що потрібно побачити всім навколо. Ті, хто володіють емоційним інтелектом швидше знаходять контакт з людьми і отримують задоволення від спілкування. Вони швидше приймають рішення та отримують бажане, можуть брати на себе відповідальність і здатні долати проблеми ще на етапі їх зародження.

Раніше вважалося, що емоції лише заважають успішним раціональним людям. Але в середині XX століття вчені почали досліджувати можливість контролювати